

Кучеренко Тамарад-р екон. наук, професор, професор кафедри
Уманський національний університет садівництва
Умань, Україна

ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ГРОШОВИХ КОШТІВ У ЗВІТІ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Звіт про рух грошових коштів разом з іншими формами фінансової звітності, надає інформацію, яка дає користувачам змогу оцінювати зміни в чистих активах суб'єкта господарювання, його фінансовій структурі (у тому числі ліквідність та платоспроможність), а також здатність генерувати майбутні чисті надходження грошових коштів. МСБО (IAS) 1 «Подання фінансової звітності» не тільки вимагає, щоб компанії в складі звітності по МСФО представляли звіт про рух грошових коштів, складений відповідно до МСБО (IAS) 7 «Звіт про рух грошових коштів», але і підкреслює, що цьому звіту має приділятися таке ж значення, як і іншим форм звітності (звітів про фінансовий стан, про сукупні прибутки та збитки, про зміни в капіталі і приміток), оскільки всі вони, відображаючи окремо визначений аспект фінансового стану і результати діяльності суб'єкта господарювання, дають його повну і всебічну характеристику. Інформація про грошові потоки допомагає користувачам оцінити операційну, фінансову та інвестиційну діяльність суб'єкта господарювання та пояснити іншу інформацію про фінансові результати.

Як МСФЗ, так і національне НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» регламентують складання звіту про рух грошових коштів, класифікуючи їх за видами діяльності: операційна, інвестиційна і фінансова. В Україні додатково наказом № 433 Міністерства фінансів України розроблено Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [2], якими встановлено чіткий перелік статей щодо надходження і вибуття грошових коштів за видами діяльності. МСБО (IAS) 7 «Звіт про рух грошових коштів» безпосередньо надає приклади руху грошових коштів за встановленими видами діяльності. Водночас у вітчизняному доробку та нормативній базі бракує окремих комплексних завершених досліджень з питань застосування відповідних понять і категорій, які б розширили межі фінансової звітності відповідно до МСФЗ, сформували конкретні підходи до розробки аналітичного забезпечення управління ними, що досліджувалося у наукових працях І. Д. Бенько, І. Д. Ватуля, Ю. А. Верига, В. А. Дерій, Я. Д. Крупка, Т. Є. Кучеренко, М. Р. Лучко, В. В. Томчук, П. Я. Хомин та інші.

Класифікація за видами діяльності надає інформацію, яка дає користувачам змогу оцінювати вплив цих видів діяльності на фінансовий стан суб'єкта господарювання і суму його грошових коштів та їх еквівалентів. Таку інформацію можна також використовувати для оцінки взаємозв'язку наведених вище видів діяльності. Порівняння класифікації видів діяльності за МСФЗ і НП(С)БО свідчить про наявність деяких розбіжностей у їх тлумаченні (табл. 1).

Визначення операційної діяльності за МСБО 7 є дещо ширшим, ніж у НП(С)БО 1, оскільки у першому випадку визначення спрямовано на суб'єкт господарювання, а у другому – на підприємство. Статтею 55 Господарського кодексу України встановлено, що «Суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених

законодавством» [1]. Таким чином, поняття «суб'єкт господарювання» включає у себе і підприємство, організацію, установу, інших фізичних і юридичних осіб, які є суб'єктами економіки. Стаття 2, пункт 1 Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено, що він «...поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності (далі - підприємства), які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність, а також на операції з виконання державного та місцевих бюджетів і складання фінансової звітності про виконання бюджетів з урахуванням бюджетного законодавства» [5]. Отже, визначення операційної діяльності необхідно поширити на усі суб'єкти господарювання, що передбачені Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Таблиця 1. Класифікація видів діяльності за МСФЗ І НП(С)БО

Визначення видів діяльності	
МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»[3]	НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [4]
Операційна діяльність – це основна діяльність суб'єкта господарювання, яка приносить дохід, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю	Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю. Основна діяльність – операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу
Інвестиційна діяльність – це придбання і продаж довгострокових активів, а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів	Інвестиційна діяльність – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів (грошей)
Фінансова діяльність – діяльність, що спричиняє зміни розміру та складу вкладеного капіталу та запозичень суб'єкта господарювання	Фінансова діяльність – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства

При визначенні інвестиційної діяльності у НП(С)БО 1 робиться наголос на тих необоротних активах «... які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів (грошей)» [4]. Проте, визначення еквівалентів грошових коштів не передбачає їх включення до довгострокових необоротних активів. Як МСБО 7, так і НП(С)БО 1 визначають еквіваленти грошових коштів (грошей) як короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості, тобто вони апіорі не можуть визнаватися довгостроковими активами.

МСБО 7 надає досить детальне визначення і характеристику поняття «еквіваленти грошових коштів», їх можливе використання, що необхідно запровадити і в національних стандартах обліку.

Визначення фінансової діяльності, на наш погляд, більш точним є в НП(С)БО 1, тому що охоплює усі зміни грошових коштів в складі власного і позикового капіталів підприємства (слід зазначити – суб'єкт господарювання). Запозичення (у МСБО 7) можуть стосуватися також і тих зобов'язань, які є непогашеними на дату балансу.

Таким чином, для забезпечення достовірної інформації про рух грошових коштів у фінансовій звітності слід надавати чітке визначення окремих понять, які характеризують складові окремих статей і елементів звітності.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України. База даних Законодавство України / ВР України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення : 14.01.2019).

2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. Наказ міністерства фінансів України № 433 від 28.03. 2013. База даних Законодавство України / ВР України. URL: <https://zakon.help/article/metodichni-rekomendacii-shchodo-zapovnennya-form/> (дата звернення : 14.01.2019).

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів». База даних Законодавство України / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019 (дата звернення : 14.01.2019).

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013. База даних Законодавство України / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення : 14.01.2019).

5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України 996-XIV. База даних Законодавство України / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення : 14.01.2019).

Мармуль Лариса

д-р екон. наук, професор, професор кафедри економіки
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди
Переяслав-Хмельницький, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УМОВАХ ДИГІТАЛІЗАЦІЇ АГРАРНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ

Сучасні національні й глобальні структурні перетворення у господарсько-економічних відносинах супроводжуються динамічним впровадженням інновацій та повсюдним розміщенням підприємств сфери обслуговування та інфраструктури. Функціонування туристичних підприємств навіть на такому тлі є найбільш помітним і значним явищем для більшості національних господарських систем, у т.ч. для їх сільських територій.

Це пов'язано з такими проявами глобалізації, як зростання транспортної мобільності та доступності, використання мережі Інтернет та віртуальних технологій у менеджменті, маркетингу та інших видах діяльності, наявністю фінансових можливостей та вільного часу для подорожей у значних мас людей та необхідністю задоволення їх попиту на відпочинок і оздоровлення. Осторонь від вказаних процесів не залишилась і не має залишатися сільська економіка, яка традиційно залишається більш консервативною та спеціалізацію якої визначають аграрні підприємства [1, с. 35]. Однак, у результаті динамічного впровадження інновацій у виробничі процеси на селі відбулося наймасштабні вивільнення трудових ресурсів, а сфера прикладання праці значно звузилася. Тому розвиток альтернативних видів діяльності набуває не тільки нового виробничого, але й вагомого соціального значення.

Підприємництво на селі поза аграрною сферою в останні десятиріччя